

przewodnik-celownik
trafiaj bezbłądnie

Wrocław

atlas miasta
w środku!

ERGO
HESTIA

 Bezdroża

Ubezpieczenie
w podróży

Autorzy: Eliza Czyżewska, Jakub Wolski

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel

Redakcja i korekta: Katarzyna Wojsław

Zdjęcie na okładce: © Neirfy | Shutterstock.com

Opracowanie kartograficzne: Daka Studio Graficzne | Dawid Kwoka

Źródło pochodzenia danych kartograficznych:

© OpenStreetMap contributors

www.opendatacommons.org/licenses/odbl

Koncepcja graficzna serii: PANCAKIEWICZ ART.DESIGN | Paweł Panczakiewicz

Projekt okładki i strony tytułowej: MAZAKI STUDIO | Konrad Rządowski

Skład: Magdalena Suchy-Polańska

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?bewro1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I

ISBN: 978-83-246-6153-4

Copyright © Helion, 2013

- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę
- Księgarnia internetowa
- Lubię to!
- Nasza społeczność

Kup książkę

Poleć książkę

4

Indeks atrakcji turystycznych

11

Atlas Wrocławia

29

Historia Wrocławia

41

Atrakcje Wrocławia

147

Informacje praktyczne

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

1740 r. król pruski Fryderyk II Wielki Hohenzollern zdecydował się wkroczyć na Śląsk. Ekspansja potrwała zaledwie dwa miesiące, a zajmująca tron austriacki Maria Teresa w pośpiechu podpisała traktat mówiący o przekazaniu Prusom niemal całego Śląska wraz z ziemią kłodzką. W ten oto sposób miasto znalazło się w rękach pruskich, po raz kolejny zmieniając nazwę.

Breslau

Trafiając pod wpływy pruskie, Wrocław całkowicie stracił swoją polityczną i administracyjną niezależność. Stał się za to trzecią po Berlinie i Królewcu rezydencją pruskiego monarchy. Przez kolejne lata coraz bardziej widoczna była germanizacja Dolnego Śląska – pierwszym sygnałem zmian było rozpoczęcie publikacji gazety „Schlesische Zeitung”. Do końca XVIII w. postępował sukcesywny rozwój industrialny miasta, lecz nie obyło się również bez strat – spłonęły wieże katedry, a miasto nawiedziła jedna z większych w historii powodzi. Wraz z początkiem XIX w. w Europie do głosu doszedł Napoleon. Dowodzone przez Hieronima – jego najmłodszego brata – wojska dotarły pod Wrocław w 1806 r. Po niemal miesięcznym oblężeniu miasta pruski generał Thiele oddał miasto w ręce Francuzów. Kampania napoleońska

nie przyniosła wielkich strat ani w ludziach, ani w zabudowie, za to paradoksalnie – pchnęła miasto w kierunku reform. Pierwszymi działaniami jakie poczynili Francuzi było rozebranie murów miejskich, likwidacja zakonu jezuitów oraz sekularyzacja dóbr kościelnych. Okupacja francuska trwała do czasu ostatecznej klęski Napoleona w 1813 r., kiedy to Wrocław powrócił w ręce pruskie. Wyburzenie murów miejskich dało miastu nieograniczone możliwości rozwoju urbanistycznego – jego powierzchnia w ciągu zaledwie roku zwiększyła się niemal sześciokrotnie. W 1809 r. mieszkańcy mieli po raz pierwszy możliwość głosowania w powszechnych wyborach do samorządu miejskiego. Rok później połączono Akademię Leopoldyńską i Uniwersytet Viadrina we Frankfurcie nad Odrą, dając początek Śląskiemu Uniwersytetowi im. Fryderyka Wilhelma. Przy uczelni powstało pierwsze w Niemczech laboratorium fizjologii założone przez Jana Ewangelistę Purkyniego. W 1841 r. otwarto Teatr Miejski – dzisiejszą Operę, a rok później powstał pierwszy odcinek kolei żelaznej na linii Wrocław–Oława i rozpoczęto budowę wrocławskiego węzła kolejowego. Był to pewnego rodzaju początek rewolucji przemysłowej, która nastąpiła w kolejnych dziesięcioleciach. W 1846 r. istniało już połączenie kolejowe z Berlinem, a rok później z Wiedniem, Drezniem i Krakowem. W tym samym roku uruchomiono gazownię, która mogła od tamtej pory zasilać latarnie w rynku. Powstały

Wrocławski Ratusz
© Neerly | Shutterstock.com

Kup książkę

34

Poleć książkę

Kup książkę

35

Poleć książkę

WROCLAW

Rynek we Wrocławiu

© Pablo77 | Dreamstime.com

takie instytucje jak Komisja ds. Promenad i Założeń Parkowych oraz Związek Upiększania Miasta, które swoimi działaniami doprowadziły do zagospodarowania ok. 50 ha terenów parkowych. Za ich sprawą miasto wykupiło i przebudowało tereny dzisiejszego parku Szczytnickiego, powstały Promenada Staromiejska oraz Ogród Zoologiczny. Modernizowano stare i budowano nowe mosty, poszerzano ulice wjazdowe do miasta, unowocześniono system zaopatrzenia w wodę; powstały pierwsze elektrownie, wieża ciśnienia przy ulicy Wiśniowej, zainstalowano pierwsze telefony, a bryczki konne zostały zastąpione tramwajami. Na przełomie XIX i XX w. Wrocław stał się prawdziwą metropolią, wielkim miastem o ogromnych możliwościach. Odgrywał znaczącą rolę w gospodarce całej Rzeszy – to właśnie tutaj najprężniej rozwijał się przemysł maszynowy i metalurgiczny. Wraz z początkiem XX w. na pierwszy plan wysunął się rozwój nauki; zaczęto otwierać kolejne szkoły wyższe: Szkołę Budowlaną, Wyższą Szkołę Techniczną i Akademię Sztuk Pięknych. Początek XX w. to również otwarcie nowego kanału żeglownego oraz portu rzeczno-godunego na Odrze. Położenie miasta nad rzeką od zawsze miało swoje wady i zalety. W 1903 r. Wrocław nawiedziła kolejna wielka powódź. Oprócz niekorzystnych skutków, jakie niesie ze sobą każdy kataklizm, wydarzenie to miało również pozytywny wpływ na dalszy rozwój miasta. Powódź sprawiła, że na nowo zainteresowano się węzłem wodnym i przeprowadzono modernizację umocnień kanałów. W 1913 r. obchodzono stulecie zwycięstwa nad Napoleonem, w ramach którego otwarto modernistyczną Halę Ludową oraz most Cesarski – dzisiejszy most Grunwaldzki. Gdy wybuchła I wojna światowa, Wrocław pełnił funkcję twierdzy

na zapleczu frontu, dzięki czemu uniknął zniszczeń. Był to jednak czas zastój gospodarczego, który zakończył się dopiero w okresie dwudziestolecia międzywojennego, kiedy zaczęły powstawać nowe osiedla wokół miasta. Z tamtego okresu pochodzą również istniejące do dziś modernistyczne budynki takie jak Domy Towarowe „Kameleon” czy „Renoma”. W 1929 r. miasto nawiedził dotkliwy kryzys gospodarczy, na skutek którego w ciągu kolejnych lat prawie 100 tys. osób straciło pracę. Pogarszające się nastroje w społeczeństwie miały znaczący wpływ na wynik przeprowadzonych w 1933 r. wyborów, w których zwyciężyło hitlerowskie NSDAP.

W szponach Hitlera

Rządy nazistów przyniosły wprowadzenie poprawy sytuacji gospodarczej miasta, lecz Wrocław stał się trybikiem maszyny zbrojącej państwa hitlerowskie do podboju świata. Nie było mowy o żadnej autonomii; rozpoczęto kampanię mającą na celu zmianę wszystkich słowiańsko brzmiących nazw na niemieckie. Na dzisiejszym placu Wolności, a ówczesnym Schlossplatzu, palono polskie książki; zmieniono herb miasta, a także poważnie ograniczono życie kulturalne i naukowe mieszkańców. Wobec przeciwników wszelkich germanizacyjnych działań oraz ludności żydowskiej stosowano szeroko posunięty terror, który w kolejnych latach przerodził się w eksterminację. Historyczny moment miał miejsce w tzw. Noc Kryształową z 9 na 10 XI 1938 r., gdy spalono Nową Synagogę, a także splądrowano niektóre żydowskie sklepy i domy. Podczas II wojny światowej Wrocław pozostawał poza głównymi działaniami

29

Katedra wrocławska

3 87

pl. Katedralny 18

2, 9, 10 przystanek: Rynek

+48 71 3222574

<http://www.katedra.archidiecezja.wroc.pl>katedra i wieża widokowa: pn – sb
10.00 – 16.00, nd. 14.00 – 16.00
(zamkn. w czasie nabożeństw);
wieża czynna V–X

Archikatedra św. Jana Chrzciciela znajduje się na **62 Ostrowie Tumskim**. Jej pochodzenie datuje się na XIII–XIV w., czyli na okres gotyku. Wcześniej w jej miejscu znajdowały się trzy inne kościoły. Była to także pierwsza w pełni gotycka świątynia na ziemiach polskich.

Pierwszą katedrę ufundował książę Bolesław Chrobry i to dzięki jego staraniom erygowano diecezję wrocławską. Kościół uległ zniszczeniom w czasie reakcji pogańskiej i najazdu czeskiego księcia Brzetysława I w latach 1038–39. W latach 50. i 60. XI w. z inicjatywy księcia Polski Kazimierza Odnowiciela postawiono nową katedrę. Do dziś zachowały się z niej tylko nieliczne detale kamienne.

Budowy okazałszej, romańskiej świątyni dla biskupstwa wrocławskiego na Ostrowie Tumskim podjął się w 1158 r. biskup Walter z Malonne. Dwuwieżową, trójnawową bazylikę z transeptem ukończono w 1180 r., a poświęcił ją biskup Żyrosław II. Do dziś w Muzeum Archidiecezjalnym przechowywane są liczne fragmenty tej budowli, a pod posadzką prezbiterium zachowały się pozostałości krypty.

Rok 1540 zaznaczył się tragicznie w dziejach katedry. Pożar zniszczył hełm wieży północnej, więzania dachowe i dzwony. W 1556 r. odbudowano zwieńczenie w formie renesansowej, a 24 lata później identyczny hełm wzniesiono na wieży południowej. W 1633 r. walki z wojskami szwedzkimi i sasko-brandenburskimi zakończyły się pożarem wieży południowej, dachu zakrystii i południowej części katedry. Na szczęście zniszczone elementy udało się odbudować. Kolejny pożar w czerwcu 1759 r. strawił hełmy wież z dzwonami, dach nad nawami, zakrystię, mały chór i organy. Odbudowa zniszczeń trwała 150 lat.

W 1930 r. biskupstwo wrocławskie w zostało podniesione do rangi arcybiskupstwa i metropolii, a katedra zyskała miano archikatedry. Niestety, w 1945 r. aż 70% budowli uległo zniszczeniu – przede wszystkim dachy, hełmy wież, sklepienia nawy głównej, część sklepień naw bocznych, stalle, organy i malowidła.

Obecnie katedra jest trójnawową gotycką bazyliką z ambitem (wąskim przejściem poprowadzonym za ołtarzem głównym wzdłuż ścian prezbiterium, powstałym z przedłużenia naw bocznych), czterema wieżami oraz licznymi przyległymi kaplicami.

Ponownego poświęcenia świątyni 29 VII 1951 r. dokonał prymas Stefan Wyszyński. Nowe organy wykonano z piszczałek z organów z Hali Ludowej i z kościoła Gustawa Adolfa na Sępolnie. Mają aż 150 głosów i są największe w Polsce. 31 V 1997 r. papież Jan Paweł II koronował tutejszy obraz MB Sobieskiej.

Katedra wrocławska

fot. Jakub Wolski

45 Most Piaskowy

2 86

8, 9, 11, 23, przystanek:
Hala Targowa

Jest to element najstarszej wrocławskiej przeprawy przez Odrę; jej północny odcinek stanowią **43 mosty Młyńskie**. Nazwy tego obiektu, jak również pobliskiej ulicy oraz bramy, wywodzą się od **95 wyspy Piasek**, a ta z kolei – od miana kościoła NMP na Pia-sku. Kanonicy regularni, którzy byli właścicielami wyspy Piaskowej, za prawo przekroczenia mostu Piaskowego już w 1149 r. pobierali myto. Początkowo most był drewniany i kilkakrotnie ulegał katastrofom, za każdym razem jednak odbudowywano go. W 1861 r. powstała nowa, jednoprzęsłowa, nitowana, żelazna konstrukcja mostu. Jest to pierwszy w rejonie wysp i najstarszy zachowany most żelazny we Wrocławiu. XIX-wieczna konstrukcja została niemal w całości wymie-niona, zachowano jedynie główne dźwigary z ich zabytkowym ukła-dem kratownic. 15 X 1976 r. obiekt wpisano do rejestru zabytków.

46 Most Pokoju

3 88

N, przystanek: Urząd
Wojewódzki2, 10, przystanek: Urząd
Wojewódzki

Wybudowany został po II wojnie światowej na miejscu zniszczone-go w czasie oblężenia Wrocławia mostu Lessinga. Powojenny trój-przęsłowy most ma 125,3 m długości. Budowę obiektu rozpoczęto w 1954 r., a do eksploatacji oddano go w 1959 r. Nosił wówczas mia-no „mostu Wojewódzkiego”. Nazwa „most Pokoju” obowiązuje od 1966 r. Wtedy to, 8 V, minister spraw zagranicznych PRL-u Adam Ra-packi wmurował przy północnym przyczółku mostu tablicę pamiąt-kową, która w zamierzeniu miała upamiętniać zaplanowane wznie-sienie w tym miejscu Pomnika Powrotu do Macierzy Ziemi Zachod-nich i Północnych. Konkurs na pomnik rozstrzygnięto rok później, ale do jego realizacji nigdy nie doszło; została tylko granitowa tablica.

47 Most Rędziański

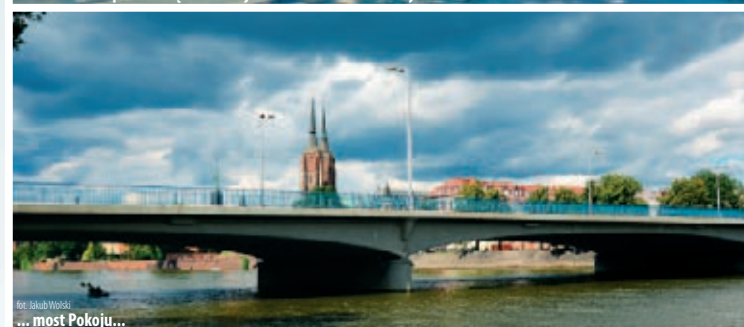

Nowoczesny drogowy most nad Odrą, stanowiący część autostra-dy A8 (Autostradowej Obwodnicy Wrocławia). Nazwa „most Rę-dziański” przez czas budowy była nieoficjalna, jednak później przy-jęła się powszechnie. To najdłuższy żelbetowy most podwieszony, najdłuższy most podwieszony na jednym pylonie i najdłuższe prze-sło żelbetowe (256 m) w Polsce. Podczas powodzi w maju 2010 r. Odra zalała plac budowy, dokonując licznych zniszczeń. Jednak według projektanta mostu prof. Jana Biliszczuka sama konstrukcja nie ucierpiała, co świadczy o dobrym projekcie i solidnym wyko-naniu. Most został oddany do eksploatacji 31 VIII 2011 r.

fot. Jakub Woźniak

W Wrocławiu z pewnością nie brakuje mostów: most Piaskowy...

fot. Jakub Woźniak

... most Pokoju...

fot. Jakub Woźniak

... i most Rędziański

61 Ossolineum

2 85

ul. Szewska 37

6, przystanek: Uniwersytet;
7, przystanek: Hala Targowa

+48 71 3444471

Zakład Narodowy im. Ossolińskich do 1939 r. łączył w sobie bibliotekę, wydawnictwo i Muzeum Książąt Lubomirskich. Zakład został ufundowany w 1817 r. przez Józefa Maksymiliana Ossolińskiego. Otwarty w 1827 r. we Lwowie, był jednym z najważniejszych ośrodków kultury polskiej, o czym decydowały przede wszystkim niezwykle bogate zbiory biblioteczne, pod względem wartości drugie w kraju po Bibliotece Jagiellońskiej. Źródłem utrzymania Zakładu stały się dochody z majątków ziemskich fundatora, zarządzanych przez dożywotnich kuratorów.

Od założenia aż do 1945 r. obiekt mieścił się w dawnym klasztorze i kościele Karmelitek Trzewickowych przy ulicy Ossolińskich 2 we Lwowie.

Wybuch II wojny światowej w 1939 r. odmienił los Ossolineum, które, podobnie jak i inne placówki nauki w Polsce, zostały poddane represjom. W marcu i kwietniu 1944 r. zbiory muzeum przewieziono do Krakowa, gdzie miały bezpiecznie przetrwać w piwnicach Biblioteki Jagiellońskiej; w lipcu 1944 r. władze niemieckie postanowiły jednak przewieźć je do Rzeszy. Transport został porzucony w miejscowości Adelin (obecnie Zagrodno) na Dolnym Śląsku i tu, po zakończeniu działań wojennych, odnaleźli je Polacy. W 1947 r. zbiory trafiły do Wrocławia. Część pozostałej we Lwowie kolekcji została po wojnie przekazana do Wrocławia jako „dar narodu ukraińskiego dla narodu polskiego”. Ze Lwowa przysłano wówczas 217 450 woluminów, w tym 7 068 rękopisów i 41 505 starodruków. Szacuje się, że ok. 70% przedwojennych zasobów Ossolineum pozostało we Lwowie.

Odzyskaną część zbiorów umieszczono w XVII-wiecznym budynku poklasztorным Zakonu Szpitalnego Kawalerów Krzyżowych z Czerwoną Gwiazdą, gdzie od początku XIX w. działało męskie gimnazjum katolickie pw. św. Macieja. Gmach odremontowano i już w 1947 r. uruchomiono czytelnię, udostępniając część zbiorów środowisku akademickiemu. Pierwszym dyrektorem Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu został Antoni Knot. W 1953 r. placówka została wcielona w struktury PAN-u i podzielona na odrębne instytucje: bibliotekę oraz wydawnictwo. Biblioteka Ossolineum funkcjonowała w strukturach PAN-u do końca 1994 r.

Od 1990 r. Ossolineum odzyskuje dawny blask i pozycję liczącą się w kraju placówki naukowej i kulturalnej. Ossolińskie zbiory liczą obecnie ok. 1,8 mln jednostek, wśród których znajdują się druki zwarte, czasopisma, rękopisy, dokumenty, starodruki, rysunki, rycin, obrazy, ekslibrisy, medale, monety, pieczęcie, mapy i plany, plakaty, broszury, afisze oraz zbiory mikroformowe.

Ossolineum

fot. Jakub Woźniak

82 Rynek

2 B4, B5

15, przystanek Świdnicka

Jest to jeden z największych rynków staromiejskich Europy, dodatkowo – z największym ratuszem w Polsce. Plac otaczają budynki z różnych epok historycznych. Centralną część rynku zajmuje blok śródmiejski, składający się z **85 Starego Ratusza**, **55 Nowego Ratusza** oraz licznych kamienic. Rynek tworzy jedno założenie z **71 placem Solnym** oraz placem wokół **31 kościoła św. Elżbiety**. Do rynku prowadzi 11 ulic (z każdego narożnika wychodzą po dwie z nich), ponadto przebiegały w XIV lub XV w. Kurzy Targ po stronie wschodniej oraz dwie wąskie ulice: Więzienna i Przejście św. Doroty. Rynek powstał już za czasów Henryka Brodatego, w latach 1214–32 r. Z biegiem czasu wokół placu pojawiły się liczne kamienice. W XIX w. przez rynek poprowadzono linię tramwaju, najpierw konnego, a później także elektrycznego. Tramwaje kursowały przez rynek do połowy lat 70. zeszłego stulecia, gdy przeniesiono je na Trasę W–Z. Przy rynku znajduje się obecnie 60 numerowanych posesji. Każda działka posiada swoją historyczną nazwę, zwykle związaną z atrybutem mieszczącym się niegdyś na elewacji lub z losami danego miejsca (np. kamienice **23 Pod Gryfami**, **22 Pod Błękitnym Słońcem**, Stary Ratusz). Rynek stanowił jedno z niewielu miejsc na terenie miasta, w których dozwolony był handel detaliczny. Wzniesiono na nim trzy duże budynki handlowe: Dom Kupców, tzw. smatruz, w którym handlowano pieczywem i obuwem, oraz Dom Płócienników. W południowo-zachodnim narożniku linia zabudowy bloku śródmiejskiego sprawia wrażenie wycofanej; do połowy XVIII w. znajdował się w tym miejscu wielki targ rybny. Po zniesieniu przywilejów handlowych zajmujące centrum rynku sukiennice stały się zbędne i zostały rozebrane w latach 1821 i 1824; zastąpiono je klasycystycznymi kamienicami. W 1956 r. przed ratuszem ustawiono przewieziony ze Lwowa pomnik Aleksandra Fredry. Zachodnia strona rynku, zwana stroną Siedmiu Elektorów, posiada najwięcej zachowanych oryginalnych zabytków – renesansowych i manierystycznych kamienic. Po zachodniej stronie rynku wzniesiono w 2000 r. fontannę, zwaną „źródłem” na cześć ówczesnego prezydenta miasta Bogdana Zdrojewskiego. Pierzeja południowa nosiła nazwę strony Złotego Pucharu; jej zabudowa stanowi w znacznym stopniu swobodną rekonstrukcję z okresu powojennego. Duża część budynków to dawne secesyjne lub modernistyczne domy towarowe. Pierzeja wschodnia (niegdyś: strona Zielonej Trzciny bądź strona Zielonej Rury) znajduje się naprzeciw głównej elewacji ratusza. W pierzei północnej (dawniej określanej jako strona Targu Łakoci) znajdują się m.in. trzy domy towarowe zbudowane według projektów biura Schlesinger i Benedict w pierwszej dekadzie XX w.

fot. Jakub Woźni

fot. Jakub Woźni

Wrocławski rynek

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA
Helion SA

przewodnik-celownik
trafaj bezbłędnie

Przewodniki-Celowniki to nowatorskie publikacje turystyczne, opisujące najciekawsze miasta i regiony Europy. Ich wyróżnikiem są dokładne mapy oraz zwięzłe, przygotowane w formie leksykonu i ilustrowane zdjęciami opisy atrakcji turystycznych. Nowe przewodniki dają swobodę podczas zwiedzania, wolność i niezależność podczas wycieczek i podróży. Pozwalają w prosty sposób odnajdywać w terenie interesujące miejsca i identyfikować obiekty. Mapa, tekst i zdjęcia uzupełniają się i tworzą wzajemnie powiązaną całość, która sprawi, że samodzielne zwiedzanie miasta stanie się prawdziwą przyjemnością!

Wrocław

**Przewodnik-Celownik
Wrocław to:**

- Atlas Wrocławia 1 : 10 000
- Alfabetyczny leksykon
100 największych
atrakcji turystycznych
- Ponad 150 kolorowych fotografii
- Zwięzłe informacje praktyczne
- Przejrzysty system odsyłaczy

... a wszystko po to, by w nieskrępowany sposób cieszyć się
Wrocławiem, bezbłędnie trafiać do wybranych przez siebie celów,
ułożyć własny plan zwiedzania, poznać i zobaczyć
największe atrakcje miasta.

Nr katalogowy: 11212

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kosciuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-246-6153-4

9 788324 661534 >

Cena 29,90 zł